

Bulgarija

Pagrindinės teisės - Bulgarija

Nacionaliniai teismai

Nacionalinės pagrindinių teisių institucijos#n02

Ombudsmenas#n03

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos#n04

Kita#n05

Nacionaliniai teismai

Su Europos Sąjungos pagrindinių asmens teisių teise susijusias bylas pirmąją instanciją gali nagrinėti bet kuris Bulgarijos teisėjas, nes Pagrindinių teisių chartija yra vienas iš pirminių Europos teisės aktų (ji taikoma tokia pat apimtimi kaip Lisabonos sutartis). Todėl Bulgarijos piliečiai, manantys, kad jiems nebuvo leista pasinaudoti pagrindinėmis teisėmis, gali teikti skundus apygardos teismui (*Окръжен съд*) ir remtis šia Chartija. Bulgarijos teismai taipogi yra kompetentingi pagrindinių teisių, įtvirtintų Bulgarijos Konstitucijoje, ir tarptautinių sutarčių, kurių šalis yra Bulgarija, taikymo srityse.

Skundai dėl individualių administracinių sprendimų gali būti pateikti administraciniams teismams ir Aukščiausiam administraciniam teismui (*Върховен административен съд*).

Visi Bulgarijos teismai turi savo interneto svetaines, kuriose nurodyta jų organizacinė struktūra ir vykdoma veikla. [Aukščiausiosios teismo tarybos \(Висшия съдебен съвет\)](#) interneto svetainėje pateiktas išsamus Bulgarijos teismų sąrašas su adresais ir interneto svetainėmis (tik bulgarų kalba).

Nacionalinės pagrindinių teisių institucijos

Žr. tolesnį skyrių „Ombudsmenas“

Kontrolierius

Bulgarijos Respublikos kontrolierius (*Омбудсман на Република България*)

Adresas:

Ul. George Washington No 22

Sofia 1202, Bulgaria

Tel. +359 2 810 69 55

El. paštas priemna@ombudsman.bg

Interneto svetainė <http://www.ombudsman.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Kontrolierius, pasitelkdamas įstatymais numatytas priemones, tiria, ar valstybės valdžios ar savivaldos arba jų administracijų, taip pat asmenų, įgaliotų veikti viešųjų institucijų vardu, veiksmais ar neveikimu nebuvo pažeistos piliečių teisės ir laisvės.

Kontrolieriaus įgaliojimai platūs – jie apima visas piliečių politines, ekonomines, pilietines, socialines, kultūrinės ir kitas teises. Jo įstaiga gina visų piliečių, įskaitant vaikus, neįgaliuosius, mažumas, užsieniečius ir kt., teises.

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Skundus kontrolieriui galima teikti paštu, asmeniškai, el. paštu ar net žodžiu, tuomet juos oficialiai užregistruoja tarnautojas. Skundus tvarko priimamasis (*priemna*) ir registratūra (*delovodstvo*). Priimamasis veikia nuo 2006 m. sausio 5 d. ir dirba kiekvieną dieną. Jame dirbantys ekspertai su viešaisiais asmenimis bendrauja asmeniškai arba telefonu. Ketvirtadieniais, iš anksto susitarus, nuo 9.00 iki 12.30 val. kontrolierius priima visuomenės narius asmeniškai.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Bet kuris visuomenės narys, nesvarbu, kokia jo pilietybė, lytis, politiniai įsitikinimai ar išpažįstama religija, gali teikti skundus ar pranešimus Kontrolieriaus įstaigai. Anoniminiai skundai arba pranešimai dėl įvykių, nutikusių anksčiau nei prieš dvejus metus, nenagrinėjami. Manydamas, kad esama viešojo intereso pagrindų, kontrolierius gali pats inicijuoti tyrimą.

Skundai užregistruojami registracijos žurnale, ir tada Kontrolieriaus įstaigos vadovas, atsižvelgdamas į jų pobūdį, paskirsto juos atitinkamiems vidaus padaliniams. Padalinio vadovai paveda tirti bylas bylų tyrėjams, turintiems atlikti tyrimą per vieną mėnesį. Tais atvejais, kai byloje reikia atlikti išsamesnį tyrimą, šis terminas gali būti pratęstas iki trijų mėnesių. Bylos tyrėjas gali paprašyti skundo teikėją pateikti papildomos informacijos arba pareikalauti, kad kompetentinga administracinė institucija imtųsi atitinkamų veiksmų arba pateiktų tam tikrą informaciją. Nacionalinės ir vietos valdžios institucijos ir jų administracijos, juridiniai asmenys ir visuomenės nariai privalo savanoriškai pateikti Kontrolieriaus įstaigai turimą informaciją ir bendradarbiauti su ja tiriant pateiktus skundus. Jei skundo klausimas gali būti perduotas aukštesnės instancijos administracinei įstaigai ar kitai specializuotai institucijai (komitetui ar agentūrai), kontrolierius gali patarti skundo pateikėjui susisiekti su atitinkama institucija, nebent tą klausimą taip pat turi išnagrinėti ir Kontrolieriaus įstaiga. Tais atvejais, kai bylos dalykas nepriklauso kontrolieriaus kompetencijai, jis jos nenagrinėja, o praneša apie tai skundo pateikėjui ir nurodo, į kokią instituciją jam reikia kreiptis. Jeigu skundo pateikėjas sutinka, Kontrolieriaus įstaiga gali persiųsti skundą tai institucijai.

Kontrolieriaus įstaiga gali bet kuriuo metu pasiūlyti tarpininkauti siekiant rasti taikų sprendimą – ji išsiunčia tarpininkavimo pasiūlymą skundo pateikėjui ir įstaigai ar asmeniui, kurio atžvilgiu pateiktas skundas. Jeigu abi šalys sutinka, kontrolierius visais įmanomais būdais padeda išspręsti ginčą, pavyzdžiui, palaikydamas jų ryšius arba padėdamas šalims vesti derybas.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Priklausomai nuo tyrimo išvadų, be atsakymo į skundą kompetentingai institucijai dar gali būti pateikiama rekomendacijų, kokiais būdais galima būtų šalinti asmens teisių pažeidimo priežastis ar praktika, dėl kurios jis įvyko. Kontrolierius dažnai pateikia nuomones konkrečiais klausimais, kurios skelbiamos interneto svetainėje ir perduodamos kompetentingai institucijai ir žiniasklaidai. Jei nustatoma, kad problema susijusi su galiojančiais teisės aktais, Kontrolieriaus įstaiga gali teikti rekomendacijas Nacionalinei asamblėjai ir Ministrų tarybai dėl reikiamų teisės aktų pataisų. Nustačius, kad teisės aktas neatitinka Konstitucijos ir juo pažeidžiamos pilietinės teisės ir laisvės, Kontrolieriaus įstaiga gali perduoti bylą Konstituciniam Teismui, kad šis įvertintų, ar tai tikrai taip. Jeigu kontrolierius nustato prieštaravimus teismų praktikoje, jis turi teisę dėl aiškinamojo sprendimo priėmimo kreiptis į Aukščiausiąjį kasacinį teismą arba Aukščiausiąjį administracinį teismą.

Specializuotos žmogaus teisių įstaigos

Nacionalinė lygybės institucija (*Орган по въпросите на равенството*)

1. Kovos su diskriminacija komisija (*Комисия за защита от дискриминация*)

Adresas:

Bul. Dragan Tsankov No 35

Sofia 1125, Bulgaria

Tel. +359 2 807 30 30

Faksas +359 2 807 30 58

El. paštas: ✉ kzd@kzd.bg

Interneto svetainė ✉ <http://www.kzd-nondiscrimination.com/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Kovos su diskriminacija komisija (*Комисия за защита от дискриминация*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Kovos su diskriminacija komisija bylas nagrinėja:

- nukentėjusiajam ar nukentėjusiesiems pateikus skundą raštu;

- pačios Kovos su diskriminacija komisijos iniciatyva;
- gavus informacijos iš fizinių ar juridinių asmenų arba valstybės ar viešojo sektoriaus institucijų.

Skundą arba pranešimą reikia pateikti Kovos su diskriminacija komisijai ne vėliau kaip per tris metus nuo pažeidimo. Jeigu tris metai jau praėjo, skundas nenagrinėjamas arba, jei tyrimas jau atliekamas, byla bus nutraukta. Jeigu byla jau perduota teismui, komisija skundo nenagrinėja. Jeigu skundas arba pranešimas atsiimamas arba skundo teikėjas neištaiso klaidų per komisijos nustatytą laiką, byla nutraukiama.

Skunde turi būti nurodyta ši informacija:

- skundo teikėjo vardas ir pavardė arba, jeigu teikėjas yra juridinis asmuo, pavadinimas;
- skundo teikėjo kontaktinis arba registracijos vietos adresas;
- aplinkybių, kuriomis grindžiamas skundas, aprašas (jeigu veiksmus atliko fizinis asmuo, nurodomi konkretūs veiksmai ar neveikimas, jų atlikimo data ir vieta, kas juos atliko, o jei veiksmus atliko kaltinamojo darbuotojai, nurodomi veiksmai ar neveikimas, susiję su teisės aktais nustatytais ar sutartinėmis darbuotojų prievolėmis ir veikla, dėl kurių kaltinamasis tampa atsakingas už diskriminaciją);
- konkreti informacija apie pageidaujamą teisės gynimo priemonę. Šios priemonės turėtų priklausyti Kovos su diskriminacijos komisijos kompetencijai, nustatytai Apsaugos nuo diskriminacijos įstatymu. Skundo teikėjas privalo pateikti įrodymus, kaip antai rašytinius dokumentus ar kitus konkrečius įrodymus, kuriuos, jo nuomone, turi išnagrinėti Kovos su diskriminacija komisija, taip pat, pvz., nurodyti asmenis, kuriuos reikėtų apklausti kaip liudytojus, arba rašytinius įrodymus, kuriuos svarstant skundą nedalyvaujančios trečiosios šalys;
- data ir skundo teikėjo arba jo atstovo parašas.
- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Kovos su diskriminacija komisijos pirmininkas paskiria tirti bylą darbo grupei, kuri specializuojasi atitinkamų diskriminacijos problemų srityje. Grupė iš savo narių išsirenka pirmininką ir referentą. Referentas renka rašytinius įrodymus, reikalingus, kad faktai būtų pagrįsti dokumentais. Tyrimas turi būti atliktas per 30 dienų. Sudėtingais atvejais Kovos su diskriminacija komisijos pirmininkas gali pratęsti šį laikotarpį dar 30 dienų. Užbaigus tyrimą, referentas pristato rezultatus darbo grupės pirmininkui. Pirmininkas paskiria viešo posėdžio datą ir pakviečia šalis jame dalyvauti.

Kovos su diskriminacija komisija turi įgaliojimus:

- reikalauti, kad būtų pateikti tyrimui reikalingi dokumentai ir kita informacija;
- reikalauti, kad tiriamieji pateiktų paaiškinimus;
- apklausti liudytojus;

Visi asmenys ir valstybės valdžios bei savivaldos institucijos privalo bendradarbiauti su Kovos su diskriminacija komisija ir, jeigu ji pareikalauja, raštu pateikti informaciją ir dokumentus bei patikslinimus. Nesutikus to padaryti, skiriama bauda.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Pirmajame susitikime grupės pirmininkas paragina šalis išspręsti ginčą taikiai. Jeigu šalys sutinka, susitarimas įtvirtinamas sprendimu ir byla nutraukiama. Jeigu šalys išsprendžia ginčą iš dalies, procesas tęsiamas dėl klausimų, dėl kurių nebuvo susitarta. Susitarimas yra privalomai vykdomas, o komisija prižiūri, ar jo laikomasi.

Jeigu susitarimo nepavyksta pasiekti, Kovos su diskriminacija komisija išnagrinėja bylą iš esmės per 14 dienų po viešo posėdžio dienos.

Savo sprendime Kovos su diskriminacija komisija gali:

- nustatyti, ar pažeidimas buvo padarytas;
- nustatyti veiką padariusį asmenį ir nukentėjusįjį;
- nustačiusi, kad buvo padarytas pažeidimas, skirti baudą ir (arba) privalomas administracinio poveikio priemones.

Kovos su diskriminacija komisija gali imtis šių privalomųjų administracinio poveikio priemonių:

- teikti privalomus nurodymus darbdaviams ir valstybės pareigūnams, kaip pašalinti kovos su diskriminacija teisės aktų pažeidimus;

- sustabdyti darbdavio neteisėtų sprendimų ir taisyklių, kuriomis asmuo diskriminuojamas ar gali būti diskriminuojamas, taikymą.

Kovos su diskriminacija komisija užtikrina, kad jos sprendimai būtų vykdomi įstatymų nustatyta tvarka.

Kovos su diskriminacija komisijos sprendimai gali būti apskųsti per 14 dienų Sofijos miesto administraciniam teismui.

2. Nacionalinė lyčių lygybės taryba (Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет)

Adresas:

Council of Ministers

bul. Dondukov No 1

Sofia 1594, Bulgaria

Interneto svetainė <http://www.mlsp.government.bg/equal/index.asp>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Nacionalinė lyčių lygybės taryba prie Ministrų tarybos (Националния съвет по равнопоставеността на жените и мъжете към Министерския съвет)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Nacionalinė lyčių lygybės taryba užtikrina, kad valdžios institucijos ir nevyriausybinės organizacijos drauge formuotų ir įgyvendintų nacionalinę lyčių lygybės politiką, sudarydamos tinkamas sąlygas konsultacijoms, bendradarbiavimui ir koordinavimui vykdyti.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Nacionalinės lyčių lygybės tarybos funkcijos:

- konsultuoja Ministrų tarybą;
- vertina teisės aktų ir kitų dokumentų projektų atitiktį lyčių lygybės reikalavimams ir teikia nuomonę dėl jų;
- vertina Ministrų tarybos nutarimų projektų atitiktį lyčių lygybės politikai ir pateikia atitinkamą nuomonę;
- koordinuoja valstybės įstaigų ir nevyriausybinių organizacijų veiksmus įgyvendinant nacionalinės lyčių lygybės politiką ir Bulgarijos įsipareigojimus pagal šios srities tarptautinę teisę;
- savarankiškai arba kartu su Diskriminacijos komisija teikia siūlymus dėl nacionalinės lyčių lygybės politikos priemonių;
- palaiko ryšius su atitinkamomis kitų šalių institucijomis ir tarptautinėmis organizacijomis, atliekančiomis panašias funkcijas ir dirbančiomis šioje srityje;
- padeda socialiniams partneriams ir nevyriausybiniams organizacijoms įgyvendinti nacionalinius ir regioninius lyčių lygybės bei šeimos ir (arba) tėvystės pareigų suderinimo su profesine veikla sričių projektus ir vykdo rezultatų stebėseną;
- rengia mokslinius tyrimus su jos veikla susijusiais klausimais.
- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Nacionalinės lyčių lygybės politikos formavimas ir įgyvendinimas.

Duomenų apsaugos institucija

1. Asmens duomenų apsaugos komisija (Комисията за защита на личните данни)

Adresas:

Bul. Prof. Tsvetan Lazarov No 2

Sofia 1592, Bulgaria

Tel. +359 2 91 53 518

Faksas +359 2 91 53 525

El. paštas kzld@cpdp.bg

Interneto svetainė <http://www.cdpd.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Asmens duomenų apsaugos komisija (*Комисията за защита на личните данни*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Asmens duomenų apsaugos komisija padeda vyriausybei vykdyti asmens duomenų apsaugos politiką.

Jai suteikti įgaliojimai tirti skundus, kuriai siekiama apsaugoti pažeistas teises, nustatytas Asmens duomenų apsaugos įstatymu.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Apie Asmens duomenų apsaugos įstatymu nustatytų teisių pažeidimus gali pranešti bet kuris asmuo, kuris apie juos sužinojo ne anksčiau kaip prieš vienerius metus ir jei jie padaryti ne anksčiau kaip prieš penkerius metus. Skundą pateikus komisijai, jis perduodamas Teisinių procedūrų ir priežiūros direktoratui, kuris komisijai pateikia nuomonę dėl skundo kvalifikavimo ir priimtumo. Tada Komisija surengia uždarą posėdį ir sprendžia, ar skundas priimtinas ir kokios procedūros derėtų laikytis. Komisija gali pradėti tyrimą, rinkti įrodymus arba teirautis trečiųjų šalių nuomonės. Jeigu skundas yra priimtinas, šalys apie tai tinkamai informuojamos ir nustatoma viešo posėdžio data. Į jį pakviečiamos šalys ir bet kokie su jomis susiję suinteresuotieji asmenys. Komisija pateikia sprendimą per 30 dienų nuo skundo gavimo dienos. Sprendimo kopija nusiunčiama susijusioms šalims ir bet kokiems su jomis susijusiems suinteresuotiesiems asmenims. Komisija gali duoti pažeidimą padariusiai šaliai privalomus nurodymus ir nustatyti terminą, iki kurio privaloma pašalinti pažeidimą, arba skirti administracinę nuobaudą. Sprendimas gali būti apskųstas per 14 dienų nuo jo gavimo dienos Aukščiausiam administraciniam teismui.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Visuomenės nariai, juridiniai asmenys arba valdžios institucijos gali paprašyti komisijos pateikti nuomonę apie teisės aktų, susijusių su Duomenų apsaugos įstatymu, projektus.

Komisija gali teikti privalomus nurodymus asmens duomenų valdytojams

ir laikinai uždrausti tvarkyti asmens duomenis tais atvejais, kai pažeidžiami asmens duomenų apsaugos standartai.

Kitos specializuotosios institucijos

1. Nacionalinė etninių mažumų ir integracijos taryba (*Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет*)

Adresas:

Ministrų taryba

bul. Dondukov No 1

Sofia 1594, Bulgaria

Tel. +359 2 940 36 22

Faksas +359 2 940 21 18

El. paštas: [✉ Rositsa.Ivanova@government.bg](mailto:Rositsa.Ivanova@government.bg) - Nacionalinės etninių mažumų ir integracijos tarybos sekretorė

Interneto svetainė [✉ http://www.nccedi.government.bg/](http://www.nccedi.government.bg/)

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Ministrų tarybos Nacionalinė etninių mažumų ir integracijos taryba (*Националният съвет по етническите и интеграционните въпроси към Министерски съвет*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Ši institucija ir jos sekretoriatas nagrinėja visus etninius klausimus.

Nors sekretoriatare nėra atskiro skyriaus, kuris nagrinėtų skundus arba prašymus, jei reikia, juos išnagrinės jame dirbantys specialistai.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Nacionalinė etninių mažumų ir integracijos taryba yra konsultacinis ir koordinacinis organas, padedantis Ministrų tarybai formuoti ir įgyvendinti etninių mažumų ir jų integracijos politiką.

Taryba užtikrina sklandų valstybės institucijų ir nevyriausybinių organizacijų, ginančių etninių mažumų interesus ir skatinančių skirtingas etnines grupes palaikyti santykius, bendradarbiavimą.

Be to, ji koordinuoja ir prižiūri nacionalinio veiksmų plano įgyvendinimą pagal programą „Romų įtraukties dešimtmetis 2005–2015 m.“ ir visų valstybės įstaigų prisiimtų įsipareigojimų vykdymą, vadovaujantis jų kompetencija vykdyti operatyvinę veiklą remiantis programa „Romų įtraukties dešimtmetis“.

Visos apygardos turi etninių mažumų ir integracijos tarybas, kurios dirba kartu su apygardos gubernatoriais. Tarybos atlieka konsultavimo ir koordinavimo funkcijas, kuriomis remiamas etnines ir integracines srities politikos įgyvendinimas apygardos lygmeniu.

Savivaldybių tarybos gali įsteigti savas vietos etninių mažumų ir integracijos tarybas.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Be plačių administracinių funkcijų, Nacionalinės etninių mažumų ir integracijos tarybos sekretoriatas atsako už darbo ryšių palaikymą ir metodologinės pagalbos teikimą apygardos ir vietos taryboms, bendradarbiaujant etniniais arba integracijos klausimais.

2. Neįgaliųjų agentūra (*Агенция за хора с увреждания*)

Adresas:

Ul. Sofroni Vrachanski No 104-106
Sofia 1233, Bulgaria

Tel. +359 2 940 80 95; 832 90 73

Faksas +359 2 832 41 62

El. paštas: ahu@mlsp.government.bg

Interneto svetainė <http://ahu.mlsp.government.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Neįgaliųjų agentūra (*Агенция за хора с увреждания*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Agentūra, rūpindamasi neįgaliųjų teisėmis, daugiausia nagrinėja prašymus įtraukti bendroves į pagalbinių medicininių priemonių ir prietaisų tiekėjų registrą ir į specializuotų neįgaliųjų valdomų arba jiems skirtų įmonių registrą. Ji taip pat administruoja projektus, įgyvendinamus pagal įvairias agentūros finansuojamas programas.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Paraiškos registruojamos kompiuterinėje informacijos sistemoje „Dokman“. Tada vykdomasis direktorius persiunčia jas agentūros vadovui ir direktoriams, kurie jas paskirsto atitinkamiems bylų tyrėjams.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Prašymas yra išnagrinėjamas arba nusiunčiamas atsakymas.

3. Valstybinė vaiko teisių apsaugos agentūra (*Държавната агенция за закрила на детето*)

Adresas:

Ul. Triaditsa No 2

Sofia 1051, Bulgaria

Tel. +359 2 933 90 10, +359 2 933 90 16

Faksas +359 2 980 24 15

El. paštas: sacp@sacp.government.bg

Interneto svetainė <http://sacp.government.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Valstybinė vaiko teisių apsaugos agentūra (*Държавната агенция за закрила на детето*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijoje nustatytas vaiko teises Bulgarijoje užtikrina 2000 m. priimtas Vaiko teisių apsaugos įstatymas ir 2001 m. įsteigta Valstybinė vaiko teisių apsaugos agentūra. Taigi Bulgarija yra įsipareigojusi teikti tinkamą pagalbą tėvams ir globėjams bei kurti vaikų rūpybos įstaigų ir paslaugų infrastruktūrą.

Bulgarijoje vaiko teisių apsaugą vykdo:

- Valstybinės vaiko teisių apsaugos agentūros pirmininkas ir administracija, kuri jam padeda atlikti nustatytas funkcijas;
- Socialinių paslaugų agentūros filialai;
- šių sričių ministrai: darbo ir socialinės politikos, vidaus reikalų, švietimo, jaunimo ir mokslo, teisingumo, užsienio reikalų, kultūros, sveikatos, taip pat vietos merai.
- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Vaiko teisių apsaugos įstatymu suteikiama speciali apsauga vaikams, kuriems kyla įvairi rizika, ir užtikrinama visų vaikų teisė būti apsaugotiems nuo prievartos, įskaitant vertimą užsiimti bet kokia veikla, žalinga jų fiziniam, protiniam ir moraliniam vystymuisi ar ugdymui. Visi vaikai turi teisę būti apsaugoti nuo juos galinčių žeminti auklėjimo metodų, fizinio, psichinio ar kitokios formos poveikio, nesuderinamo su vaiko interesais; vaikai taip pat turi būti apsaugoti nuo išnaudojimo elgetavimo, prostitucijos, pornografijos platinimo, neteisėtų pajamų rinkimo ar lytinės prievartos tikslais. .

Bulgarijoje taikomos šios vaikų apsaugos priemonės:

- šeimos aplinkoje: teikiamos konsultacijos, parama, teisinė pagalba, psichologinio konsultavimo ir socialinės paslaugos. Šias priemones įgyvendina Socialinių paslaugų agentūra vaiko tėvų, globėjų, rūpintojų ar paties vaiko prašymu arba pačios Socialinių paslaugų agentūros iniciatyva. Paslaugas teikia Socialinių paslaugų agentūra arba kiti teikėjai;
- ne šeimos aplinkoje: vaiko apgyvendinimas giminaičių, artimų draugų arba globėjų šeimoje, socialinių paslaugų teikimas vaiko gyvenamojoje vietoje arba specializuotoje institucijoje. Šios rūšies priemonės skiria teismas. Kol teismas nepriėmė sprendimo, laikinu vaiko apgyvendinimu rūpinasi Socialinių paslaugų agentūra;
- tik tada, kai vaiko nepavyksta apgyvendinti šeimos aplinkoje, jis įkurdinamas specializuotoje institucijoje.
- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Gindama vaikų teises Valstybinė vaiko teisių apsaugos agentūra:

- vykdo patikrinimus, kuriais siekia užtikrinti, kad vaikų teisės būtų ginamos visose viešosiose ir privačiosiose mokyklose, darželiuose ir vaikų priežiūros centruose arba jų skyriuose, medicinos įstaigose, Socialinių paslaugų agentūros filialuose, socialinių paslaugų vaikams teikėjų ir ne pelno organizacijų, aktyviai veikiančių vaiko apsaugos srityje, vadovaujamose įstaigose;
- prižiūri, ar specializuotosios vaikų priežiūros paslaugas teikiantys centrai
- laikosi būtiniausių reikalavimų. Vykdydama visas šias funkcijas ir nustačiusi, kad yra pažeidimų, agentūra duoda privalomus nurodymus, kaip juos šalinti. Jeigu privalomų nurodymų nesilaikoma, po ilgo proceso skiriama bauda arba piniginė sankcija. Jeigu tyrimo metu paaiškėja, kad buvo pažeistos vaiko teisės, agentūra pirmiausia duoda privalomus nurodymus (priima atskirą administracinį aktą), kuriuos galima apskųsti per 14 dienų teismui. Nurodymai įsigalioja, jei skundas per nustatytą laiką nepateikiamas. Kai baigiasi nurodymo galiojimo laikas, pažeidimų padariusi šalis turi pranešti agentūrai, ar jį įvykdė.

4. Valstybinė pabėgėlių agentūra (Държавна агенция за бежанците при Министерския съвет)

Adresas:

Bul. Knyaginya Maria Luiza No 114 B

Serdika

1233 Sofia Bulgaria

Tel. +359 2 80 80 901 (pirmininkas)

Faksas +359 2 295 59 905

El. paštas: ✉ sar@saref.government.bg

Interneto svetainė ✉ <http://www.aref.government.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Valstybinė pabėgėlių agentūra (Държавна агенция за бежанците)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Prašymai dėl politinio prieglobsčio ir šeimos susijungimo nagrinėjami Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymu nustatyta tvarka (34 straipsnis reglamentuoja šeimos susijungimą). Visus sprendimus dėl politinio prieglobsčio ir šeimos susijungimo galima apskųsti šiame įstatyme nustatyta tvarka. Visus kitus prašymus reglamentuoja Valstybinės pabėgėlių agentūros vidaus darbo tvarkos taisyklės dėl apsaugos suteikimo.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Pagrindinis įstatymas, kuriuo reglamentuojamos prieglobsčio prašytojų, pabėgėlių ir asmenų, prašančių suteikti Bulgarijoje humanitarinį statusą (papildomą apsaugą), teisės, yra Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymas. Šis įstatymas kartu su Administracinio proceso kodeksu ir Įstatymu dėl užsienio valstybių piliečių Bulgarijoje yra Bulgarijos prieglobsčio sistemą reglamentuojančių teisės aktų visuma.

Remiantis Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatymu, yra keturi specialios apsaugos tipai:

- politinis prieglobstis: jį užsienio piliečiams, persekiojamiems dėl savo įsitikinimų arba veiksmų, palaikančių tarptautiniu mastu pripažįstamas teises ir laisves, suteikia Bulgarijos prezidentas;
- pabėgėlio statusas;
- humanitarinis statusas (atitinkantis papildomą apsaugą, apibrėžtą Tarybos direktyvos 2004/83/EB 15 straipsnyje);
- laikinoji apsauga, kuri suteikiama tam tikromis sąlygomis, esant dideliame pabėgėlių antplūdžiui;
- Valstybinė pabėgėlių agentūra yra atsakinga už pabėgėlio ar humanitarinio statuso suteikimo prašymų nagrinėjimą. Jos pirmininkas yra vienintelis pareigūnas Bulgarijoje, galintis suteikti pabėgėlio arba humanitarinį statusą.

Šiuo metu visi prašymai suteikti pabėgėlio statusą nagrinėjami pabėgėlių centruose Sofijoje ir Banios kaime netoli Nova Zagoros.

Prieglobsčio prašantys asmenys turi atvykti į Valstybinę pabėgėlių agentūrą asmeniškai. Prašymai, pateikti pasienyje arba kitoms valdžioms institucijoms, turi būti skubiai perduoti agentūrai.

Prieglobsčio prašantys asmenys užregistruojami tą dieną, kai jų prašymas pateikiamas agentūrai.

Prieglobsčio prašantiems asmenims Valstybinė pabėgėlių agentūra privalo suteikti informaciją apie tvarką, jų teises ir pareigas bei teisinę ir socialinę pagalbą teikiančias organizacijas. Ši informacija turi būti suteikta prieglobsčio prašantiems asmenims suprantama kalba; šią informaciją prieš užregistruojant prašymą jiems perskaito vertėjas. Jiems įteikiama tos informacijos kopija minėta kalba. Asmenys privalo užpildyti formą, kurioje jie nurodo tik savo biologinius broožus. Toliau prašymui taikoma Dublino procedūra. Prieglobsčio prašančių asmenų pirštų atspaudai įvedami į sistemą „Eurodac“; jiems užduodami įprasti klausimai apie kelionę.

Jeigu Bulgarijai tenka svarstyti prašymą, jis nagrinėjamas skubos tvarka. Už minėto prašymo išnagrinėjimą ir sprendimo priėmimą atsakingas pareiškėją patikrinęs padalinys, kuriam pirmininkas yra suteikęs įgaliojimus. Minėtas padalinys gali atsisakyti suteikti prieglobstį, jei atvejis neatitinka Prieglobsčio ir pabėgėlių įstatyme išdėstytų kriterijų, gali nutraukti bylą arba persiųsti bylą tolesniam svarstymui įprastine tvarka.

Jeigu per tris dienas nepriimamas joks sprendimas, paraiška automatiškai tvarkoma įprastine tvarka. Patikrinimo departamento sprendimą turi patvirtinti kompetentingi pareigūnai. Prireikus byla gali būti grąžinta tolesniam tyrimui. Patvirtinus sprendimą, surašomas oficialus dokumentas, kurį patvirtina metodologijos skyrius ir pasirašo tam tikras skaičius pareigūnų, o tada jis pateikiamas pasirašyti Valstybinės pabėgėlių agentūros pirmininkui.

- Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas

Pabėgėlio arba humanitarinio statuso suteikimas arba prašymo suteikti prieglobstį atmetimas.

5. Nuolatinė žmogaus teisių ir policijos etikos komisija (Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика)

Adresas:

Ministry of the Interior

UI 6 Septemvri No 29

Sofia 1000, Bulgaria

Tel. +359 2 982 50 00 (komutatorius)

Interneto svetainė <http://www.mvr.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Nuolatinė žmogaus teisių ir policijos etikos komisija (*Постоянна комисия по правата на човека и полицейската етика*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Ši komisija atlieka svarbų vaidmenį ir veikia kaip tiltas tarp Vidaus reikalų ministerijos ir pilietinės visuomenės organizacijų. Komisija turi filialus šios ministerijos atstovybėse įvairiuose regionuose.

Komisija nagrinėja visą ministerijos padalinių gautą medžiagą apie žmogaus teisių apsaugą.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Vykdydama veiklą komisija siekia aktyviai bendradarbiauti su pilietinės visuomenės organizacijomis, skatinti taikyti teigiamus policijos darbo metodus ir derinti jas su įsipareigojimais, prisiimtais Bulgarijai įstojus į ES. Komisijos veikla grindžiama kasmet atnaujinamu darbo planu. Metiniame darbo plane numatyta:

- nagrinėti atitinkamus įstatymus ir siūlyti, kaip juos tobulinti;
- skatinti etišką elgesį ir pagarbą žmogaus teisėms kasdieniame policijos darbe;
- siūlyti policijos pareigūnams mokymus žmogaus teisių tema.
- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**
- Policijoje sulaukytų įtariamųjų teisių apsauga;
- Etikos kodekso įgyvendinimo priežiūra;
- patikrinimų, kuriais siekiama užtikrinti, kad būtų laikomasi įstatymų, ministerijos taisyklių ir reglamentų, įskaitant tuos, kurie reglamentuoja policijos darbo etiką ir žmogaus teises, organizavimas.

6. Nacionalinės asamblėjos Žmogaus teisių, religijos, piliečių skundų ir peticijų komitetas (*Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание*)

Adresas:

Pl. Narodno Sabranie No 2 (Hemicycle)

Pl. Knyaz Aleksandar I No 1 (įvairios komisijos ir Parlamento narių kabinetai)

Sofia 1169, Bulgaria

Komutatorius: +359 2 939 39

Faksas +359 2 981 31 31

El. paštas [✉ infocenter@parliament.bg](mailto:infocenter@parliament.bg)

El. paštas [✉ humanrights@parliament.bg](mailto:humanrights@parliament.bg)

Interneto svetainė [✉ http://www.parliament.bg/](http://www.parliament.bg/)

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Nacionalinės asamblėjos Žmogaus teisių, religijos, piliečių skundų ir peticijų komitetas (*Комисия по правата на човека, вероизповеданията, жалбите и петициите на гражданите към Народното събрание*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Komiteto darbo veiklos sritys yra dvi: žmogaus teisių ir religijos srities **įstatymai** ir **kiti klausimai**, kaip antai piliečių, nevyriausybinų organizacijų, asociacijų ir fondų pateikti skundai, prašymai, pranešimai, peticijos, siūlymai ir pan.

Komiteto nagrinėjamų klausimų tematika labai įvairi ir apėmia visus visuomenės klausimus, kurių nenagrinėja teismai. Dauguma skundų yra susiję su socialinėmis problemomis, taip pat teismų sistema, vartotojų teisėmis, Vidaus reikalų ministerijai pavaldžių institucijų veiksmams ir neveikimu, sprendimais dėl bendro ir detalaus miestų išplanavimo, neteisėtų statybų ir nuosavybės teisių į žemės ūkio paskirties žemę ir miškus atkūrimu. Komitetas bendradarbiauja švietimo ir sveikatos apsaugos, vietos ir savivaldos institucijų veiksmų ir neveikimo, religijos, skundų dėl valdžios institucijų veiksmų, diskriminacijos, etninių mažumų ir kt. klausimais.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Per šį komitetą Bulgarijos parlamentas palaiko tiesioginius ryšius su šalies piliečiais. Jo vaidmuo griežtai apibrėžtas. Komiteto darbo tvarka išsamiai reglamentuoja, kaip turi būti registruojama, perduodama ir archyve tvarkoma daugybė komitetui arba Nacionalinės asamblėjos sekretariatui paštu ar e. paštu atsiunčiamų skundų, prašymų, peticijų ir siūlymų ir kaip turi būti užfiksuojamas kiekvienos šios tvarkos etapas. Kiekvienam dokumentui suteikiamas numeris, jis užregistruojamas specialiaame registre, paskiriamas tyrėjas, kuris išnagrinėja skundą ir nusiunčia atsakymą arba, kai taikytina, laiku perduoda bylą atitinkamai institucijai. Komitetas ypač dėmesingai seka, kad vietos ir nacionalinės valdžios institucijos pateiktų atsakymus per Administracinio proceso kodekse nustatytą laiką. Komiteto tyrėjai taip pat konsultuoja telefonu apie procesines teises ir aiškina, kuriais atvejais gali padėti.

Anoniminiai skundai nenagrinėjami.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Teikiamos konsultacijos, kaip tinkamai ginti ir užtikrinti Bulgarijos konstitucijoje įtvirtintas pilietines teises, ir reikiama pagalba piliečiams.

7. Teisingumo ministerijos nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generalinis direktoratas (*Главна дирекция Изпълнение на наказанията*).

Adresas:

Bul. General N. Stoletov No 21

Sofia 1309, Bulgaria

Tel. +359 2 813 91 90

Faksas +359 2 931 15 74

El. paštas [✉ mailto:gdin_ias@abv.bg](mailto:mailto:gdin_ias@abv.bg); [✉ gdin@gdin.bg](mailto:gdin@gdin.bg)

Interneto svetainė [✉ http://www.gdin.bg/](http://www.gdin.bg/)

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Teisingumo ministerijos nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generalinis direktoratas (*Главна дирекция Изпълнение на наказанията*).

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Dažniausiai kaliniai teikia skundus dėl drausminių priemonių taikymo, perkėlimo į kitą įstaigą, kalinimo ir gyvenimo įkalinimo įstaigoje sąlygų, medicinos priežiūros ir įkalinimo įstaigos personalo elgesio.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Drausmines priemonės, kurios skiriamos pagal Įstatymo dėl nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo ir kalinimo 101 straipsnį, galima apskųsti per septynias dienas nuo pranešimo apie jų taikymą nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generaliniam direktoriui gavimo dienos, jeigu priemonės paskyrė kalėjimo arba kitos kalinimo įstaigos direktorius, arba teisingumo ministrui, jeigu priemonės paskyrė nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generalinis direktorius. Skundą dėl kalinimo vienutėje galima teikti regiono, kuriam priklauso įkalinimo įstaiga, teismui per tris dienas nuo pranešimo gavimo dienos.

Kalinimą vienutėje ilgiau negu dviem mėnesiams be teisės dalyvauti grupinėje veikloje (Įstatymo 120 straipsnis) turi skirti nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generalinis direktorius, o skundą dėl to galima pateikti atitinkamo regiono teismui per 3 dienas nuo pranešimo gavimo dienos.

Perkėlimas į kitą įstaigą atliekamas nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo generalinio direktoriaus įsakymu; jį galima apskųsti teisingumo ministrui per 14 dienų nuo pranešimo gavimo dienos.

Sprendimus nustatyti griežtesnes kalinimo sąlygas priima Nuosprendžių baudžiamosiose bylose vykdymo komisija (Įstatymo 74 straipsnio 1 dalis); juos galima apskųsti regiono, kuriam priklauso įkalinimo įstaiga, teismui per 14 dienų nuo pranešimo gavimo dienos.

Pagal Įstatymo dėl atsakomybės už valstybės ir savivaldos institucijų padarytą žalą piliečiams 1(1) straipsnį skundai dėl gyvenimo sąlygų, medicinos priežiūros ir įstaigos personalo elgesio nagrinėjami administraciniuose teismuose Administracinio proceso kodekse nustatyta tvarka. Sprendimai gali būti skundžiami vieną kartą. Pretenzijos pagal Apsaugos nuo diskriminacijos įstatymo 71 (1) straipsnį nagrinėjamos apygardų teismuose arba Kovos su diskriminacija komisijoje. Ši tvarka reglamentuojama Civilinio proceso kodekse, o sprendimai gali būti skundžiami du kartus. Komisijos sprendimus Administracinio proceso kodekse nustatyta tvarka galima apskųsti Aukščiausiam administraciniam teismui.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Įsigalioję administraciniai sprendimai ir teismo nutartys yra privalomi; už jų vykdymą atsakingas Generalinis direktoratas ir regioniniai departamentai.

8. Nacionalinė kovos su prekyba žmonėmis komisija (Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет)

Adresas:

Bldv G. M. Dimitrov No 52, 1797 Sofia, Bulgaria

Tel. +359 2 807 80 50

Faksas +359 2 807 80 59

El. paštas office@antitrafficking.government.bg

Interneto svetainė <http://antitrafficking.government.bg/>

- **Skyles arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Ministrų tarybos Nacionalinė kovos su prekyba žmonėmis komitetas (Национална комисия за борба с трафика на хора към Министерския съвет)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Pranešimus apie prekybą žmonėmis komiteto sekretoriui gali pateikti patys nukentėjusieji arba jų vardu veikiantys asmenys.

Komitetas taip pat nagrinėja iš visuomenės narių gautus skundus dėl vykdomų administravimo funkcijų. Tokių skundų nagrinėjimo terminai nustatyti įstatyme.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Komitetas perduoda pranešimus atitinkamoms valstybinėms įstaigoms, kurios atlieka patikrinimus ir tyrimus ir (arba) patikslina informaciją. Įstatymo dėl kovos su prekyba žmonėmis prevencijos 20 straipsniu nukentėjusiesiems užtikrinamas anonimiškumas ir saugomi jų asmens duomenys. Jeigu nukentėjo nepilnamečias asmuo, komitetas privalo nedelsdamas įspėti Valstybinę vaiko teisių apsaugos agentūrą, kuri imasi Vaiko teisių apsaugos įstatyme nurodytų veiksmų.

Pagal Įstatymo dėl kovos su prekyba žmonėmis prevencijos 4 straipsnio 4 dalį komiteto posėdžiuose gali dalyvauti ne pelno juridinių asmenų ir tarptautinių organizacijų atstovai, kurie Bulgarijoje yra įsteigę padalinių, aktyviai kovojančių su prekyba žmonėmis. Šiuo tikslu, pagal komiteto vidaus taisyklių 12 straipsnį, jie turi pateikti raštu prašymą ir tam tikrus pagrindžiamuosius dokumentus.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Jeigu pateikti ne visi dokumentai arba juose yra klaidų, komitetas gali paprašyti pareiškėjo per tam tikrą laiką juos papildyti arba pataisyti. Per 30 dienų nuo paraiškos ir pagrindžiamųjų dokumentų gavimo datos komiteto pirmininkas arba įgaliotasis asmuo paskelbia sprendimą, kurį galima apskųsti Aukščiausiam administraciniam teismui.

9. Centrinė kovos su nepilnamečių nusikalstamumu komisija (Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет)

Adresas:

Bul. Knyaz Dondukov No 9, 4th floor

Sofia 1000, Bulgaria

Tel. +359 2 981 11 33

Faksas +359 2 987 40 01

Interneto svetainė <http://www.ckbppmn.government.bg/obshti/funktzii.html>

- **Skyles arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Centrinė kovos su nepilnamečių nusikalstamumu komisija (Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните към Министерския съвет)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Komisija turi:

- koordinuoti valdžios institucijų ir ne pelno juridinių asmenų veiklą kovos su nepilnamečių nusikalstamumu ir jo prevencijos srityje;
- kontroliuoti ir prižiūrėti visoje šalyje vietos kovos su nepilnamečių nusikalstamumu komisijų veiklą;
- analizuoti ir kaupti statistinius duomenis, tirti tendencijas ir rengti prognozes;
- dalyvauti rengiant įstatymų projektus, susijusius su nepilnamečių patiriamomis problemomis;
- gerinti visuomenės informuotumą apie problemišką paauglių elgesį;

informuoti visuomenę apie situacijas, kuriose gali būti išprovokuotas nusikalstamas elgesys, galimas auklėjamosios priemonės, nepilnamečių nusikalstamumo padėtį šalyje ir jos raidos kryptį.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Vietos kovos su nepilnamečių nusikalstamumu komisijos atsako už priemonių užkirsti kelią nepilnamečių asocialaus elgesio apraiškoms ir kovoti su jomis organizavimą, kontrolę ir priežiūrą savivaldos lygmeniu.

Jos taip pat yra įgaliotos nagrinėti nusikaltimų, kuriuos padarė nepilnamečiai, bylas. Baudžiamajame kodekse yra skirsnis „Specialiosios nuostatos dėl nepilnamečių“, atitinkantis Jungtinių Tautų vaiko teisių konvencijos 40 straipsnį ir 11-ąją Jungtinių Tautų standartinę minimalią nepilnamečių teisenos įgyvendinimo taisyklę (Pekino taisyklę). Pagal šį skirsnį pirmumas teikiamas auklėjamosioms priemonėms, išdėstytoms įstatymo dėl nepilnamečių nusikalstamumo 13 straipsnyje. Tokios priemonės taikomos ne baudžiamosios teisenos sistemoje ir atlieka tik auklėjamąją bei socialinę funkcijas. Tarp jų yra konsultavimas sprendžiant elgsenos problemas, tėvų skatinimas labiau įsitraukti į problemų sprendimą ir profesionalių pedagogų pagalba.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Išanalizavus problemiško elgesio priežastis, imamasi atitinkamų priemonių. Vaikų nepriežiūros atvejais gali būti imtasi priemonių ir tėvų atžvilgiu.

10. Nacionalinis teisinės pagalbos biuras (*Национално бюро за правна помощ*)

Adresas:

Ul. Razvigor No 1
Sofia 1421, Bulgaria
Tel. +359 2 81 93 200
Faksas +359 2 865 48 12
El. paštas ✉ nbpp@nbpp.government.bg
Interneto svetainė ✉ <http://www.nbpp.government.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Nacionalinis teisinės pagalbos biuras (*Национално бюро за правна помощ*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Prašymai suteikti teisinę pagalbą turi būti teikiami biuro pirmininkui.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Teisę į teisinę pagalbą turi šie asmenys:

- gaunantys kas mėnesines socialines išmokas;
- apgyvendinti specializuotose socialinėse institucijose arba
- vaikus globojančios šeimos ir giminaičiai arba artimi draugai, atsakingi už vaiką pagal Vaiko teisių apsaugos įstatymą.

Pareiškėjas privalo pateikti vieną iš šių pažymų:

- Socialinių paslaugų agentūros vietos filialo (dar vadinamo socialinių paslaugų direktoratu) direktoriaus pažymą (originalą), patvirtinančią, kad pareiškėjas paraiškos teikimo momentu gauna kas mėnesines socialines išmokas pagal Socialinės paramos įstatymo įgyvendinimo nuostatų 9 straipsnį,

arba

- Socialinių paslaugų agentūros vietos filialo direktoriaus pažymą, patvirtinančią, kad pareiškėjas atitinka kriterijus kasmėnesinėms socialinėms išmokoms gauti,

be to,

- pareiškėjas privalo pateikti pažymą, patvirtinančią finansinę jo šeimos padėtį.
- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Biuro pirmininkas sprendžia, ar suteikti teisinę pagalbą, ar atsisakyti ją suteikti

Jo sprendimas gali būti apskūstas Sofijos miesto administraciniam teismui Administracinio proceso kodekse nustatyta tvarka.

11. Nacionalinė pagalbos ir kompensacijų nusikaltimų aukoms taryba (*Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления*)

Adresas:

Ministry of Justice
ul. Slavyanska No 1
Sofia 1040, Bulgaria
Tel. +359 2 9 237 359
Faksas +359 2 980 62 93
El. paštas compensation@justice.government.bg
Interneto svetainė <http://www.compensation.bg/>

- **Skyriaus arba institucinio organo, priimančio prašymus, skundus ir pretenzijas dėl teisių pažeidimų, pavadinimas (jeigu taikytina)**

Nacionalinė pagalbos ir kompensacijų nusikaltimų aukoms taryba (*Национален съвет за подпомагане и компенсация на пострадали от престъпления*)

- **Trumpas institucijos nagrinėjamų prašymų, skundų ir pretenzijų aprašymas**

Taryba nagrinėja prašymus skirti finansinę kompensaciją, nustatytą Įstatyme dėl paramos ir žalos atlyginimo nukentėjusiesiems nuo nusikaltimų. Nukentėjusysis turi teisę gauti žalos atlyginimą, jeigu patyrė finansinių nuostolių dėl terorizmo; nužudymo; tyčinio sunkaus kūno sužalojimo; išprievartavimo arba lytinės prievartos, smarkiai pakenkusios nukentėjusiojo sveikatai; prekybos žmonėmis; baudžiamųjų veikų, padarytų nusikalstamos organizacijos vardu, ir kitų sunkių iš anksto apgalvotų nusikalstamų veikų, sukėlusių mirtį arba sunkų kūno sužalojimą (Įstatymo 3(3) straipsnis). Nusikaltimas turi būti padarytas po 2005 m. birželio 30 d. Įstatymu nustatyta kompensuoti šias išlaidas, tiesiogiai susijusias su nusikalstama veika:

- 1) gydymo išlaidas, išskyrus tas, kurias kompensuoja Nacionalinis sveikatos draudimo fondas;
- 2) negautą uždarbį;
- 3) teisinės išlaidas;
- 4) prarastas pragyvenimui skirtas lėšas;
- 5) išlaidas laidotuvėms;
- 6) kitą materialinę žalą.

Turi būti pateikti išlaidas pagrindžiantys dokumentai.

- **Trumpas prašymų, skundų ir pretenzijų nagrinėjimo tvarkos ir (arba) proceso aprašymas**

Nukentėjusieji nuo Įstatymo dėl paramos ir žalos atlyginimo nukentėjusiesiems nuo nusikaltimų 3 straipsnio 3 dalyje nurodytų nusikalstamų veikų gali pateikti prašymus atlyginti finansinius nuostolius savo regiono valdytojui arba tarybai per du mėnesius nuo minėto įstatymo 12 straipsnyje konkrečiai nurodyto teismo sprendimo įsigaliojimo dienos. Taryba privalo išnagrinėti prašymą per tris mėnesius nuo jo gavimo dienos.

- **Trumpas galimų nagrinėjimo ir (arba) procedūros rezultatų aprašymas**

Taryba rengia susirinkimus bent kartą per tris mėnesius ir priima sprendimus dėl prašymų skirti kompensacijas. Sprendimai priimami paprasta dalyvaujančiųjų balsų dauguma; juose turi būti nurodytos prašymo patenkinimo arba atmetimo priežastys. Sprendimai yra neskundžiami.

Kita

NVO duomenų bazė <http://www.ngobg.info/bg/search/advanced.html>

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriiima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisyklės rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 17/12/2018